Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 175 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1884 (Ն. Տ.) 13 ՕԳՈՍՏՈՍ — 21 ՇԷՎՎԱԼ 1301

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Փոխադրման տարեկան մեկ անգամի համար 3 ղուրուշ. երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. ամսական անգամներու համար զատ զատ կարգադրութիւն կը լինի։

Օրագրոյս փոխադրելու նամակներ կամ որ և իցէ գրութիւն պետք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԹՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նարատունեանի խան։

Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէին։

{ մեկնարար } خانده نوراونكيان درعليه ده غلطه ده

عزتلو اداره سنه

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի. Պոլսոյ	Համար	Ջարեկան	դահեկան արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	» »	100
»	»	Եռամսեայ	» »	50
»		Հատուկ	» »	4
Գաւառաց	Համար	Ջարեկան	» »	240
»	»	Վեցամսեայ	» »	120
»	»	Եռամսեայ	» »	60
Օտար	Երկիրներ	Ջարեկան	Ֆրանք	56
»	»	Վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրոց համար Ֆրանք խմբագրութեան վրայ է։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱԶԳԱՑ ՄԷՋ

Ա.

Մերթ ընդ մերթ առիթ ունեցած ենք ուշադրութիւն հրաւիրելու կրթասիրութեան ոգւոյն զարթմանը վրայ, որ կը տեսնուի մեր Թուրք հայրենակցաց մէջ։ Արքունիքը, կառավարութիւնը և Թուրք հասարակութեան ուսեալ դասը մշտնջեն կուտան կրթական գործին, և ժողովուրդն՝ առաձի կարգ անցած առիթ անտարբերութիւնը մի կողմ թողով՝ կը նպաստէ սոյն յառաջդիմական ջանից յաջողման։ Վեհ. Սուլթանն ինք կը հանդիսանայ մեծագոյն և հզօրագոյն պաշտպանն հանրային կրթութեան։ Պետութեան քաղաքական և այլ մոահոգութեանց մէջ Ն. Կ. Վեհափառութիւն ժամանակ կը գտնէ յատուկ խնամք նուիրելու այս կենսական գործի, զգալով թէ առկախ ինդրոց ամենէն ալ ժամանակաւոր և անցաւոր բաներ են միայն, և թէ երկրին վերածնութեան յոյսը գաստիարակութեան մէջ է։ Անչուշտ չենք կրնար ըսել թէ նախորդ Վեհապետք բոլորովին անտարբեր էին այս նկատմամբ։ Բայց ասիտեսի իրողութիւն մ'է թէ, մեր արդի Վեհապետն մանաւանդ մեր Իսլամ հայրենակցաց մէջ դաստիարակութեան ծաւալման համար ցուցած սէրն և յանձն առած զոհողութիւններն եղական են իրենց տեսակին մէջ։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն, հանրային կրթութեան նպատակը քանի մը պարսկ աւելցնելէ զատ, իր անձնական գանձէն ամեն տարի մեծաքանակ գումարներ կուտայ զանազան մեծ և փոքր վարժարանաց պահպանման և զարգացման համար։ Նոր և բարձրագոյն վարժարաններ հաստատել տուած է մայրաքաղաքիս մէջ, թէ ընդհանուր դատարակութեան և թէ զանազան մասնագիտութեանց համար։ Միշտ յատուկ հոգածութեամբ մը կը հսկէ այս կրթական հաստատութեանց վրայ, որոց նկատմամբ շարունակ տեղեկութիւն կը ստանայ, և քննութեանց մէջ յաջողագոյն հանդիսացող աշակերտներն իր անձնական պարգեւներով կը վարձատրէ և կը քաջալերէ։

Տեսնուած են առաջնակարգ վարժարանաց ընթացարտեսները որք Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու և կայսերական պալատան և այլ բարձրագոյն պաշտօնատանց մէջ պաշտօնեաներու կոչուելու բարեբախտութիւնն ունեցած են։ Ի խրախոյս իրենց նըմանեցոց։ Ամեն ասպարիզի և նոյն իսկ դպրոցական ասպարիզի մէջ։ Նիւթական և իրական քաջալերութիւնն հրաշք. ներ կը գործէ։ Ասոր փոխը Թուրք վարժարանաց մէջ չատ զգալի է։ Լաս վկայութեան քննչաց, յորոց ոմանք հայազգի են, ամենէն թոյլ ուսանողաց վրայ իսկ ժամանակէ մ'ի վեր նոր ոգեւորութիւն մը կը դիտուի՝ յառաջ երթալու և մրցանակներու արժանանալու։ Կը զգան թէ իրենց ուսումնական յաջողութեան համեմատ ասպարէզ պիտի գտնեն դպրոցէն դուրս։ Վեհ. Սուլթանը բացարձակ կամք յայտնած է քաղաքային վարժարաններէն եկնող աշակերտներուն նախապատուութիւն տալու քաղաքային պաշտօնեաներու մէջ։ Վերջերս տեսնելով թէ բաւական թիւով չկան բաց պաշտօններ, գիտական թարգմանութեանց յատուկ դիւան մը հաստատեց, ուր ուսումնաւարտ աշակերտներ թոշակաւոր պաշտօններ կը վարեն, և կը վարժուին աւելի կարեւոր պաշտօններ կատարելու։ Այս կարգի տնօրինութիւնք լաւ տպաւորութիւն բրած են մանաւանդ Թուրք ուսանողաց վրայ։ Այն հանրային վարժարանաց մէջ ուր Թուրք և ուրիշ ազգէ ուսանողներ խառն կ'ուսնին, կը դիտուի թէ երրորդ և չորրորդ կիրակը բանող Թուրք ուսանողներ այսօր առաջին դիրքը կը բռնեն՝ միայն իրենց ջանասիրութեան շնորհիւ, և առաջին մրցանակներ կը ստանան մինչև իսկ մաթէմատիքական գիտութեանց մէջ, յորս ցարդ մեծ յաջողութիւն չէին ցուցած։

Նախարարութիւնք կը ներշնչուի կրթասէր Վեհապետին յառաջդիմական ոգիէն, որուն թարգման կը հանդիսանայ քան կարի։ Ս Եէրէֆի պաշտօնատունը նոր կազմակերպութիւն և նոր գործունէութիւն ստացած է։ Տերութեան միակ պաշտօնատունն է այս, յորմէ գրամի նեղութիւն չբաշխիր բնաւ, եկմտացոյցը բաց չունի, և կառավարման գանձէն յատկացեալ մեծաքանակ գումարները լաւագոյնս գործածելու եղանակներուն վրայ միայն կը խորհուի։ Թուրք վարժարանաց կրթական մեթոտին և ուսմանց առարկայներուն մէջ փոփոխման կարօտ կէտեր կրնան գտնուիլ, եթէ եւրոպական տեսակետով դիտենք զայնս։ Բայց մեր այս տողերու նպատակը չէ կրթական գործն իւր զարգացման գագաթնակէտն հասած ցոյց տալ մեր Թուրք հայրենակցաց մէջ, այլ ուշադրութիւն հրաւիրել այն նոր ուղղութեան վրայ, ուր մտած է այդ գործ։ Այս տեսութեամբ, թէ Արքունեաց և թէ կառավարութեան ընթացքը մեծ նշանակութիւն ունի։ Նախարարապետ փաշան և իւր պաշտօնակիցք իրենց ներկայութեամբ կը պատուեն և կը քաջալերեն կրթական հանդէսներն, և թէպէտ ամեն օր բեռնաւորեալ են քաղաքական և ներքին ու արտաքին ծանր ինդիրներով, չեն դադրիր նոր և զրաւոր մշուամ մը տալէ ազգային դպրոցաց ամման ու զարգացման թէ՛ ի Պոլիս և թէ՛ ի գաւառս։ Մինչև կարգ վարժարանք (Ռիւշտիէ) կը հիմնուին գաւառական կեդրոններու մէջ, և անոնց գոյութիւնք ի՛ապահովուի Կենտրոն դպրոցի մը հաստատմամբ։ Ասոնք մէկ մէկ Լիւէ պիտի կրնան լինել գաւառաց մէջ, և կը յուսացուի թէ նոյնչափ օգտակար պիտի հանդիսանան կրթութեան դատին ի Թուրքիա, որքան հանրածանօթ Լիւէն Ղալաթա-Սէրայի։

Պէտք չէ կարծել թէ կրթական շարժումը սահմանափակուած է պաշտօնական ակմբոց մէջ, և թէ ժողովուրդն անտարբեր է։ Լրագրաց մէջ հանգամանօք կը կարդանք մերթ ընդ մերթ թէ գաւառական գիւղացի ժողովուրդներ իսկ ազերսագրով կը դիմեն կայսերական պալատն, և իրենց մէջ վարժարաններու բացումը կը խնդրեն։ Աւելորդ է յարկ թէ Վեհ. Սուլթանը սիրայօժար կը շնորհէ կրթական նպաստներ այսպիսի ուսումնատենչ դիւղերէից։ Հարիւրներով կը համարուին վերջին ժամանակներս գաւառաց մէջ բացուած նախակրթարան, այսինքն Իպտիէ դպրոցներ։ Բացուած բոլոր վարժարանք կառավարական կամ հանրային չեն։ Մեր Թուրք հայրենակիցք նախաձեռնութեան անկախ ոգին ի հանդէս կը բերեն կրթական ասպարիզին մէջ ալ, բանալով մասնաւոր վարժարաններ։ Կ. Պոլսոյ մէջ կայ Թուրք աղջկանց համար գիշերօթիկ վարժարան մ'իսկ, վարժուհիներ պատրաստող կառավարական դպրոցէն զատ։ Թուրք գրականութեան և լրագրութեան վերջին տարիներու մէջ ցուցած առաջդիմութիւնն ալ ապացոյց մ'է կրթական ընդհանուր առաջդիմութեան։ Այս գրական զարգացման վրայ մանաւանդ պիտի խօսինք յետոյ։ Թուրք գրական սեռին մէջ իսկ այս նոր ոգին նշոյներ կը ցուցնէ։ Հաչէ՛ ին մէջէն երգահաւէներու ձայներ կը լսուին, և հրապարակային թերթեր աշխատակցահիներ կ'ունենան մեր Թուրք հայրենակցաց գեղեցկադոյն սեռի մնդամից մէջ։

Դիտութեամբ կը հաստատենք մեր Թուրք հայրենակցաց մէջ տեսնուիլ սկսած այս նոր ուղղութիւնք, զոր ժամանակաց նշան մը կը համարինք, խորին ուշադրութեան և ուսումնասիրութեան արժանի։ Թուրք ազգն, որ ցարդ կը յենուր նիւթական զօրութեան վրայ, կը զգայ թէ արդի ժամանակին մէջ դիմաստեսաբար հզոր ազգի մը զօրութիւնը լոկ նիւթական չի կրնար լինել, և կը պատրաստուի բարոյական և մտային այժերով ալ զինուելու։ Իւր տարատրութեան ներքեւ կան առատ և բազմադան միջոցներ, և լիապէս օգտուելու կը բաղձանէ։ Այս բացայայտիրողութեան մէջ՝ քաջալերուելու առաջդիմական նորանոր ջանքեր ընելու գեղեցիկ պատճառներ միթէ չկա՞ն ուրիշ արեւելեան ազգաց համար։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՀԱԺՈՂՈՎ Ի ՎԵՐՍԱՅԶ

—o—

Վեհաժողովոյ երկրորդ նիստը բիչ մը հաղարտ եղաւ բաղդատմամբ առաջնոյն, որ մեծ գժգոհութիւն պատճառած էր նոյն իսկ հանրապետական մամլոյ։ Թէպէտ պէս լուրջ թերթի մը կ'ըսէր առաջին նստին համար թէ «հանրայինգումարում մ'է լսի», և օ՛թէ «ազգային ժողով մ'է»։ Ունկնդրաց բազմութիւնն այս անգամ աւելի մեծ էր։ որովհետև առաջին նիստն ընդհանուր հետաքրքրութիւն շարժած էր։ Երկրորդ նստիսկիզբն ալ արդարեւ նախագահին ընդդիմադիր երեսփոխանաց միջեւ ասական վէճեր և ամփոփոյզ մեղադիր ծագեցան խօսքի կարգին վրայ։ Մայրաթեղ ձ.խակողմի անդամը յայտարարեցին թէ յանձնաժողովոյ ընտրութեան չպիտի մասնակցին. զի ընտրուած ընտրական եղանակն իրենց իրաւունքները կը կապտէ։ Զարս ժամ տեւեց քուէարկումն։ 800է աւելի անդամոց միայն կէսը մասնակցած էր Յանձնաժողովոյ ընտրութեան։ Մեծամասնութեան պատրաստած ցանկը նոյնութեամբ քուէարկուած էր։ 30 անդամէ բաղկացեալ Յանձնաժողովը նըպաստաւոր էր Պ. Ժ. Ֆէրրիի կարգացած վերաքննական ծրագրին։ Ապա կարգ մը բարեփոխումներ և առաջարկներ մատուցուեցան Նախագահին՝ այլ և այլ կուսակցութեանց կողմէ, և Յանձնաժողովոյ նախաքննութեան յըղուեցան։ Երեսնից Յանձնաժողովը նոյն օր գումարուելով, որոշեց նախագահով մերժել տալ Վեհաժողովոյ մէջ ամեն նոր առաջարկ, որ երկուց ժողովոց զատ զատ քուէարկած վերաքննական ծրագրէն դուրս է։ Այսպէս յոյժ պիտի կարճին Վեհաժողովոյ աշխատութիւնք։

Երրորդ նիստն առջի երկուքէն աւելի բարեկարգ եղաւ։ Պ. Ժէրվիզ Ռէշաղ երիտասարդ փաստաբանը, տեղեկաբեր յանձնաժողովոյ, կարգաց տեղեկագիրն, առանց չփոթելու բազմաթիւ ընդմիջումներէ, յորս Պ. Քլէմանսոյներն ամենէն սուր և սառակի էին։ Տեղեկագիրը կը.քննէր վերաքննութեան խնդրոյն երկուց ժողովոց կողմէ գտած ընդունելութիւնն, և կրած չափաւորումներն, և կ'եզրակացնէր ընդունելութեան կառավարական ծրագրին։ Ժողովն որոշեց հինգշաբթի օգոստ. 7ին սկսել մեծ վիճաբանութիւն, որոյ փոխարկային նախագաւոյն եղած էին իւր այս առաջին երեք նիստեր։

Ի Վերսայ գումարուած Վեհաժողովը կը յիշեցնէ Ֆրանսական մեծ Յեղափոխութեան ախտատութիւնները։ 1789 օգոստ. 4 լուսնակը գիշերն Յեղափոխութեան ամենէն նշանաւոր օրերէ մին եղաւ։ Նոյն գիշերը շշաբելի ձեւ մը ստացաւ Յեղափոխութեան ահագին յատակագիծն, որ էր՝ օրինաց և ընկերային կացութեանց հաստատութիւնք։ Նոյն գիշերը Թարժէ, Դերակոս Նոայլ (մեծ հայր Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական այժմեան դեսպանի.) և Պ. Սէկիյ.ոն պաշտպանեցին անցեալն տարաբեր մարդոյ մեկնումները, բացառիկ տուրքերը, ստրատպետական իրաւունքներն, ստրատպետաց կողմէ ժողովրդեան վրայ հարկ դրուած տարապարհակ աշխատանքները, կղերին կողմէ ժողովրդեան վրայ հարկ դրուած տասանորդներն, և այլ արքայական, կղերական և աղնուապետական բռնութիւններն. իսկ դուքս Նոադլէ, կոմս Ֆուքոլ Լարոշֆէյլի, եպիսկոպոսն Նարբոնի, Պ. աբ Վիրիէս և այլք կառուցան առաջդիմութեան համար, որոնք ընդոստ պերճախօսութեամբ գոռալով այս և ուրիշ զեղծմանց դէմ։ Պ. Պ. տ'Օսդ, տ'Էկմոն տը Լամէթ, տը Վիյյքրիէ, դուքս տ'Օրլէանի և ուրիշ ազնուականներ զիջումի ըրին ժողովրդական կուսակցութեան՝ հրաժարելով իրենց աւատապետական իրաւունքներէ։ Ուրիշներ այս գեղեցիկ օրինակի հետեւեցան։ Նոյն գիշերը վերջ դտան բոլոր արքայական և ազնուապետական կեղեքմունք և առանձնաշնորհմունք, որոց ջնջումն հաչակուեցաւ։ Երեք ժամու մէջ, տասն դարերու հետքը ջնջուած էր։ Հաւասարութիւնը ճշմարտապէս հաստատուած էր բոլոր Ֆրանսացւոց համար, և Յեղափոխութեան ամենէն կենսական և վիրաբար սկզբունքները կիրառութիւն ստացած էին։

Եւ ահա 95 տարի յետոյ դարձեալ օգոստ. 4 ին ի Վերսայլ կը գումարի Ազգային մեծ ժողով մը, որ սահմանուած է նոր նուիրագործում, նոր այժ մը տալու Հանրապետական Սահմանադրութեան, որ իւր առաջին ծնունդն 1879 ի Յեղափոխութենէն ստացած էր։

Թուականներն ալ ունին իրենց յատուկ պերճախօսութիւն մը։

ՁԱՆԱՁԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

—o—

ԱՒՍՏՐՕ-ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ. Աւստրիոյ և Գերմանիոյ Կայսերաց տեսակցութենէն աւելի, որ առանձնական սովորութիւն մը դարձած է, Վիլհէլմ Կայսեր տեսակցութիւնն աւստրօ—հունգարական նախարարապետներուն հետ, և Պիսմարք իշխանին և Աբսբուրգ նախարարապետին ծանուցեալ մեծաշուք տեսակցութիւնք՝ նիւթ կը մատակարարեն եւրոպական մամլոյն, որ քաղաքական հաշիւներ և կարգադրութիւններ, կամ նախորդ կարգադրութեանց ամրապնդումը կ'ուզէ անպատճառ դտնել այս տեսակցութեանց մէջ։ Այս պատճառաւ է անշուշտ որ Հունգարիոյ նախարարապետ Պ. Թիսա հարկ համարեր է յայտարարել, ինչպէս նեռադիրը կը ծանուցանէր մեզ երէկ, թէ Վիլհէլմ Կայսեր հետ իւր տեսակցութիւն քաղաքական կարգադրութեան մը չէր վերաբերեր։ Յայտնի է սակայն թէ Կայսեր մը տեսակցութիւնն օտար նախարարի մը հետ չբացատրուիր այնքան դիւրաւ որքան դիտոր բացատրել երկու հինգաւորց բարեկամ Կայսերաց տեսակցութիւնն։ Ի տարբերութիւն կը թարգմանենք ուրեմն սա հեռագիր, որ Վիէննայէ օգոստ. 6 թուով քաղուած է առ Թան. — Զրոյց կայ թէ Քաղնոքի կոմսին (Աւստրիոյ նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար) ուղեւորութիւնն յիշ, իւր ներկայութիւնն Վեհապետաց տեսակցութեան, և առաջիկայ տեսակցութիւնն ի Կարլէն Պատմարք իշխանին և Քաղնոքի կոմսին՝ նպատակ ունին վերանորոգումն աւստրօ—գերմանական նիզակակցութեան դաշնագրին, որոյ պայմանաժամը կը լրանայի մէջ այսպէս չեն շիներ...։ Առ այժմ տեսնել ուզած բաներս տեսայ։

Հիմա կարդը ձերն է, տոքթէօ՛ր։

Բժիշկը բացաւ սնուցին և չիրցաւ զարմացման բացագանչութիւն մը ըսելէ, զոր ապահովութեան պետը չկրկնեց, թէ և նա ալ յոյժ զարմացած էր։

Բաւական համարեց ըսել.

—Եթէ կը հաւատաք ինձ, առ այժմ միայն մահուան պատճառն և դիակին դիրքը քննեցէք. մնացեալը դիակնարանին մէջ կատարեցէք, ուր արկղը պիտի դրեմ այս վիճակի մէջ։

— Սուտգիւ այդ է լաւագոյնն, հոս ես յոյժ քիչ դիտողութիւն ունիմ ընելիք, պատասխանեց տոքթէօրն, զգուշութեամբ վեր առնելով մանեակներն որք վերքը ծածկած էին։ Զոհն յանկարծ զարնուած է... հաւանաբար ենթած մինչեցին... վասն զի գէմքն հանդարտ մնացած է...։ Ոճրագործը պարապալ ընտրած է զարնելու տեղը... տեսէք, դանչոսին երկարն հինգերորդ և վեցերորդ կողին միջև մտած է... մինչև կռունքը...։

Ա՛, նայեցէք սա զարմանալի բանը... դաշոյնը խաղի թուղթի մը ծակած և մեռելոյն կուրծքին վրայ դամած է։

— Խաղի թո՛ւղթ մը։

— Այո՛, Մայորին աղջի՛կը։

Այս տարօրինակ յայտարարութեան վրայ սարսափ զգացին ներկայ դրուեալքը։ Պահակներն՝ որք ակնածութեամբ քիչ մը հեռի կանգնած էին, արկղին մօտեցան, որպէս զի իրենց աչքօք ստուգեն բժշկին ըրած անհաւատալի յայտնութիւնն։

Այս քաջ մարդոց հետաքրքրութիւնը դիւրաւ կը մեկնուի. վասն զի սովորական բան չէ Մայորի աղջիկ դրանով դաշոյնով սպանեալ կնոջ մը սրտին վրայ դամուած։

Մարդասպանք սովորութիւն չունին իրենց արիւնուշտ գործերն այսպէս նանակելու, իրենց զոհերուն վրայ մեսակ մը գործարանի նշան դնելու, և ալ այնպիսի ծաղրածութիւններ ընելու, որք յայտարար նշաններ մատակարարեն դատական իշխանութեան։

Եւ սակայն այնպէս եղած էր։ Թպիրկ ոճրագործն իւր զոհը խաղի թղթի մը վրայէ զարկած էր, եաւը ճերմակ, հատ և ոսկեզօծ անկիւններով թղթի մը վրայէ, որ միայն դահլիճներու և ակումբներու մէջ կը գործածուի։ Ցեստոնները կը հարցնէին իրարու թէ ի՞նչ կրնար լինել այս հեղնական և անագորոյն գործին նշանակութիւնը։

— Ճշմարիտ է, բաւական հանրային ապահովութեան պետը՝ մտէն նայելի յետոյ։ Մարդ ամեն հատակի մէջ բան կը սովրի։ Եթէ այս բանն երէկ իրիկուն պատահեին ինձ, լրագրի մը հնարածը պիտի համարէի. բայց այժմ հաւատալու կը հարկադրիմ. սակայն կը յայտարարեմ թէ բայարձակապէս նոր բան մ'է։

Դուք ի՞նչ կը խորհիք, տոքթէօ՛ր։

— Բժշկական քննութեան տեսակէտով կը խորհիմ թէ աւելի ապացոյց մ'է որ այս կինք քունին մէջ սպանուած է։ Պարտ էր ննջած լինել, որպէս զի ոճրագործը կարողանար այդ խաղի թուղթն անոր կուրծքին վրայ դնել...։

— Կարելի է առաջուց ծակած է, որպէս զի արեան ցայտումն արգիլելու համար պահպանակի տեղ ծառայէ իրեն։

— Այդ ալ կարելի է....

— Հաւանականութիւններն յետոյ պիտի քննենք, ըսաւ հանրային ապահովութեան պետն ոտքի վրայ ելնելով։ Գործի մ'սկիզբը պէտք չէ երբէք մանրամասնութեանց մէջ մտնել։ Այս դէպք մեծ ձայն պիտի հանէ, սեներիրայեմ, և կուզեմ կանոնաւորապէս գործել։ ծանր դժուարութիւններ կը նախատեսեմ, բայց թանկագին նշաններ ունիմ... օրինակի համար այս խաղի թուղթը...

— Թերևս գիտնամբ հոն դրուած է, որպէս զի սխալ ճանրու մը մէջ իյնաք, ըսաւ բժշկին, որ նոյնպէս Սկեպտիկեան երևնալ կուզէր։

— Եթէ սխալ ճանրու մէջ իյնամ, երկար չեմ մնար հոն, անհոգ եղիք։ Եւ լուրջ հիմանց վրայ միայն գործելու համար՝ պիտի սկսիմ հարցաքննել բեռնակիրն, որ կը կոսկոծիմ թէ յոյժ սառոդաս մեղաւորի մ'է։

Արկղն իւր առջի տեղը դրէք, և դնացէք մարդը բերէք։

Տոքթէ՛օր, սպանելոյն քննութիւնն այսօր պիտի վերսկսինք ժամ երեքին, դիակնարանի մարմնաբանական սրահին մէջ։

Շատ կը փափաքիմ որ այդ քննութիւն չկրնայ մեծ լոյս մը տալ մեղ։ Ձեր կարողամութիւնն իմ գիտութենէս շատ աւելի տեղեկութիւններ կը բերնայ հայթայթել դատական իշխանութեան համար։

Արկղն արդէն աներևոյթ եղած էր բանակի անկողնոյ մահճակալին տակ։ Ապահովութեան պետը նստաւ այն սեղանին առջև, ուր պահպակապետն իւր տեղեկագրերը կը գրէր։

Բաւական երկար ժամանակ անցաւ մինչև որ բանտարկեալը բերին։

Հարկ եղած էր մեծ աշխատութեամբ արթնցնել զայն, որ աչքերը չբերելով և տակաւին կէս քուն մարդու մը պէս սայթաքելով ներս մտաւ։

Ապահովութեան պետն իւր սուր աչերն անոր վրայ սեւեռեց. աչեր, որ ամենէն խորամանգ ոճրագործներուն մտքէն անցածն իսկ կարող էին կարդալ։

Բայց ձերբակալն՝ առանց սրտայուզութեան ամենաթեթև նշան մը ցոյց տալու՝ դիմացաւ այն պողոտաթիկ ծայրի նման սուր նայուածքին։ Բոլորովի գէմքն իւր հանդարտութիւնը բնաւ չի կորսնցուր։ Սակայն ձանձրոյթի նշանակող գոյն մ'առաւ երբոր տեսաւ որ նորէն պիտի հարցաքննէին զինքն։

Ապահովութեան պետն անոր երեսը նայած ժամանակ միանգամայն կը դիտէր անոր կերպարանքը, մարմնոյն սովորոյթը, հանդերձներուն ձեւն ու ծալքերը, ձեռներուն ձեւը, մարթին գոյնը, վերջապէս հազարաւոր մանրամասնութիւններ, որք հարեանցի դիտողի մ'աչքէն կը խուսին, բայց բովանդակ մարդը կը բացատրեն անոր՝ որ գիտէ իմաստ մը տալ այն նշաններուն, զորս բնութիւն և ընկերական վիճակը սպասաւորած են։

Դայրկեան մը չափ լրին քննութենէ մը յետոյ, ապահովութեան պետին հանդուցմը կազմուած էր։

— Այս մարդը ոճրին գլխաւոր հեղինակը չէ, կրսէր մտօքն։ Այսպէս հոգակրի ձեռներ, գիւղական թղթատարի ոտներ և բեռնակրի թիկունք ունեցող մարդ մը պատճառներ չկրնար ունենալ ընկերային կին մ'սպաննելու և սրտին վրայ Մայորի աղջիկ մը դամելու։ Բայց այս մարդ վճարուած է ոճրագործէն, կը ճանչէ զայն և համայ ակամայ պիտի մատնէ ինձ զայն։

(Շարունակելի)

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(3)(

ՇՈՒՐԹԻՆԷ ՏԻՐ ՊՈՒԱՆՈՊԷ

ՊԱՐՈՆ ԼԸԲՈՔԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՊԱՐՈՆ ԼԸԲՈՔ ԻՆՔԶԻՆՔ ԿԸ ԳԱՏԷՍԻ

Ա.

Բայց բանտարկեալը կը շարունակէր ննջել, ինչպէս որ քան ամեայ երիտասարդ մը կը ննջէ, և ինչպէս որ մարդուն թոյնմանէ ունեցող մ'իսկ չկրնար միշտ ննջել։

Խոր քունի մէջ էր երբոր հանրային ապահովութեան պետն հոն եկաւ հաշտարար պաշտօնէի մ'և բժշկի մը հետ։

Թարմն ոտիկանապետն՝ հաստակ ոճրի մը քննութեան համար շրջանակին մէջ ծայրը կոչուած լինելով, իւր տեղը գտնուած չէր՝ երբոր իրեն ըսուր տալու զրկուած պահակն հոն ներկայացած էր։

Հանրային ապահովութեան պետն ակաւ հարցաքննել պահակապետը։ Մեծ ուշադրութեամբ լսեց իրողութեան պատմութիւնը, ոտուկին պարունակութեան համառօտ նկարագրին, և իւր առաջին հարցումն եղաւ.

— Մարդը տեսա՞ւ դիակն։

— Ո՛չ, պատասխանեց պահակապետը։ Խորհեցայ որ այդ բան կրնայ թերեւս ինքսակ նախնական քննութեանց ընթացքին։

— Կը հաւնիմ այդ ըրածներդ. խոհեմութեամբ վարուած էք, և այսպիսի պարագայից մէջ խոհեմութիւնն իմաստութիւն է։ Առաւել կանոնաւոր կը լիներ մնաուն օրինաց ներկայացուցչի մ'առջև բանալ բայց դուք ձեր վրայ առնելով թաղին ոստիկանապետին գալուն չսպասել, թանկագին ժամանակ մը չահեցուցիք մեզ. ուստի գովեստ միայն կրնամ ուղղել ձեզ։

Բերել տուէք արկղը։

Մինչ երկու մարդ ասդին կը քաշէին զայն դրուած խորշէն, ապահովութեան պետն ըսաւ.

— Աներկրայ է թէ յանցաւորը չկրնար մեր խօսքերը լսել։

— Բացարձակապէս աներկրայ։

— Շատ լաւ, վասն զի ես բնաւ չեմ հաւատար անոր խլութեան։

Սիրելի տոքթէօրս, դուք ձեր պաշտօնը պիտի կատարէք անյապաղ, բայց պարունակութեան նախաքննութիւնն իմ ձեռնհասութեանս կը պատկանի. պէտք է որ նախ ես նայիմ։

Եւ ծունգի վրայ դալով, որպէս զի արկղին պարունակութեան մասնաւորութիւններն ի մօտոյ տեսնէ,

— Այս, ըսաւ, իրը դագաղ ծառայելու համար յատկապէս շինուած անուկ մը չէ, այլ բարակ կաշի կատարեալ արկղ մ'է, պղնձէ կաղմածներով...։ Թանկագին ալ է. վասն զի սղանեալը չքաւոր մէկը չէր... ընդհակառակն...։ Այո՛, գեղեցիկ յարդուզարդեր պարունակելու համար շինուած արկղ մ'է...։ Կանայք այժմ այնչափ երկար չրջագդեստներ կը հագնին, որ կրնան զանոնք պահած ոչնոտուկներնուն մէջ պահիլ...։ Խուզին վրայ տառանիշ չկայ...։ Ա՛, պղնձէ տախտակ մը կար որ վերցուած է՝ տիրոջն անունն ու հասցէն կրելուն համար...։ Իսկ արկղին չէնքն անդլիական... կամ ամերիկեան է...։ Ցեղ-

ԱՌԱՍՊԱՎԱՆ ԱՌԱՍՊԱՎԱՆ

Բաւական երկար ժամանակ անցաւ մինչև որ բանտարկեալը բերին։

Հարկ եղած էր մեծ աշխատութեամբ արթնցնել զայն, որ աչքերը չբերելով և տակաւին կէս քուն մարդու մը պէս սայթաքելով ներս մտաւ։

Ապահովութեան պետն իւր սուր աչերն անոր վրայ սեւեռեց. աչեր, որ ամենէն խորամանգ ոճրագործներուն մտքէն անցածն իսկ կարող էին կարդալ։

Բայց ձերբակալն՝ առանց սրտայուզութեան ամենաթեթև նշան մը ցոյց տալու՝ դիմացաւ այն պողոտաթիկ ծայրի նման սուր նայուածքին։ Բոլորովի գէմքն իւր հանդարտութիւնը բնաւ չի կորսնցուր։ Սակայն ձանձրոյթի նշանակող գոյն մ'առաւ երբոր տեսաւ որ նորէն պիտի հարցաքննէին զինքն։

Ապահովութեան պետն անոր երեսը նայած ժամանակ միանգամայն կը դիտէր անոր կերպարանքը, մարմնոյն սովորոյթը, հանդերձներուն ձեւն ու ծալքերը, ձեռներուն ձեւը, մարթին գոյնը, վերջապէս հազարաւոր մանրամասնութիւններ, որք հարեանցի դիտողի մ'աչքէն կը խուսին, բայց բովանդակ մարդը կը բացատրեն անոր՝ որ գիտէ իմաստ մը տալ այն նշաններուն, զորս բնութիւն և ընկերական վիճակը սպասաւորած են։

Դայրկեան մը չափ լրին քննութենէ մը յետոյ, ապահովութեան պետին հանդուցմը կազմուած էր։

— Այս մարդը ոճրին գլխաւոր հեղինակը չէ, կրսէր մտօքն։ Այսպէս հոգակրի ձեռներ, գիւղական թղթատարի ոտներ և բեռնակրի թիկունք ունեցող մարդ մը պատճառներ չկրնար ունենալ ընկերային կին մ'սպաննելու և սրտին վրայ Մայորի աղջիկ մը դամելու։ Բայց այս մարդ վճարուած է ոճրագործէն, կը ճանչէ զայն և համայ ակամայ պիտի մատնէ ինձ զայն։

(Շարունակելի)

նայ տեղեկութիւնների վերջն։ Ռուսական Արտաքին գործոց Նախարարութեան մէջ կը հաւատան թէ այս տարուց տեսակցութիւնը քաղաքական հանգամանք չունի բնաւ, և Պիտերբ. Իշխանին Իշէն բացակայութիւնն ապացոյց է թէ այս մասը ամէն ենթադրութիւնք անհիմն են։ Ֆրէֆինգալդ և Բէշդէր Լէյտ գրէթէ նոյն խնամով կը խօսին։ Բայց դիտել կուտան թէ, եթէ երկուց Վեհապետաց տեսակցութիւնը քաղաքական նշանակութիւն չունենար, բայց և այնպէս պիտի ծառայէ պահպանելու երկուց կայսրութեանց միջև եղած ընտիր յարաբերութիւններն, և այս տեսութեամբ Եւրոպայի համար առաջնակարգ կարեւորութիւն ունեցող դէպք մ'է այն։»

ՔՈԼԵՌԱ. Բարիզ, 3 օգոստ. Բարիզի առողջապահական միմանը դոհացուցիչ է միջոնցեալ շաբաթ բոլոր քաղաքին մէջ գտնուած պատճառներով մեռնողներու թիւն է 993, մինչ նախորդ շաբթու մէջ 1062 էր։ Մարդ մը, արհեստաւոր ոստնձագործ, Քոլերայէ մեռած է։ Խնամով մեկուսացուցած էին զնա։ Թանչքէ չորս մարդիկ մեռած են։ Բարիզէ մեկնող օտարազգեաց թիւը տակաւին քիչ մը աւելի է Բարիզ եկողներու թիւէն։ Յիշեալ շաբթուն մէջ 23,489 օտարազգիք մեկնած և 22,314 օտարազգիք եկած էին։ — Թուրին, 6 օգոստ. Թէ՛ կասարակաց երկիրքն և թէ՛ Քոլերան սաստելու վրայ են Յիտալիա։ Քոլերան, թէեւ սաստիկ տեսակէն չէ, շատ տեղեր տարածուած է։ Մանաւանդ Իտալիոյ հիւսիսակողմը կը դարձակի, թէեւ բազմաթիւ Քարանթինայի կայարաններ հաստատեալ կան Փրանսական սահմանագիծոյն վրայ։ Անոնց մէջ այժմ 8,000 անձինք Քարանթինա կը կրեն։ Սահմանագիծէն անցած ուղեւորաց թիւը կը հաշուուի 20,000։ Հռոմի մէջ հրատարակեալ պաշտօնագրոց նայելով, Քոլերայէ մէկ կամ երկու հոգի մեռած են սա տեղեր։ Վիլլանոյզ, Բորդոմաւրիթիօ, Բարիկնանօ, Բանիանանրօ, Օասսիօ, Վիլլամիրանքա և Վարիկնանօ։ Քոլերայէ մարդ մը մեռած է նաեւ Ջէրդոնէ։ Նաբոլէ խուսական նաւուն մէջ, որ 20 աւուր Քարանթինայի ենթարկուած է։ — Լոնտոն, 7 օգոստ. Թարբաստ շոգենաւը Մարսիլիայէ Անգլիոյ Մէրսէ գետն հասաւ։ Առողջապահական պաշտօնեայք քննելով տեսան որ նաւատեաց մին հաւանօրէն Քոլերայէ մեռեր է, ուրիշներ ալ հիւանդացեր են, բայց լաւ էին երբ Լիվերբուլ հասան։ Շոգենաւը մաքրուեցաւ, և այժմ Քարանթինա կը կրէ։ —(Դիտելի է որ շարունակութիւն չունենար Հաւասի այն ծանուցումի թէ Քոլերա ծագած է Անգլիոյ այլ և այլ կողմեր։ Մեք ըսեր էինք թէ Անգլիոյ զանազան կողմերը Քոլերայի մասնաւոր դէպքերու պատահումէն չհեռեւիր թէ այս անգամ պիտի ճարակի Անգլիոյ մէջ, ուր հիւանդները մեկուսացնելու և մաքրողական գործոցութեանց ենթարկելու մասին անխուսութիւն չլինիր, թէեւ հիւանդ չեղող անձերն ալ հիւանդաց հետ միասին Քարանթինա կրելու չեն դատապարտուիր։ Այս տեսութիւն կը ստուգուի, և իրողութիւն մ'է թէ, Քոլերան չէ հասատուած Անգլիոյ մէջ, թէեւ Քարանթինա չկայ բրիտանական նաւահանգիստներու մէջ։ Բանի մը շրջենաւերու մէջ Քոլերայէ բռնուած մէկ կամ երկու մարդիկ գտնուեցան, որք ցամաք ալ ելան։ բայց շուտով մեկուսացուցին զանոնք, և Քարանթինայի ենթարկելէն առնոց նաւերու։ Այս գանի մը յանդարտ նաւերու հետ, հաղարաւոր անգլ. նաւեր ազատօրէն մտան Անգլիոյ նաւահանգիստներն, առանց Քարանթինայի յարկից յապաղումներն ու վնասները կրելու։)

ԱՄԵՐԻԿԱ. Մօտերս հրատարակեալ ամերիկեան վիճակագրոյ մը նայելով, Միացեալ նահանգաց երկաթուղեաց երկայնութիւնն է 121,592 մղոն։ Զանազան երկաթուղոյ ընկերութեանց բաժնի վրայ հաստատեալ դրամագլուխն է 3 երկիրիոն 708 միլիոն տալար-արժեթղթոց վերածեալ պարտքն է 3 երկիրիոն 455 միլիոն տոլար, և երեքուն պարտքն՝ 332 միլիոն տոլար։ Բաժիններն և պարտքերն 7 երկիրիոն 493 միլիոն տոլարի առասպելանման գումարին կը հասնին։ 1883 ին ամերիկեան երկաթուղիք շահեցան՝ միլիոն հաշուով 4 ½ առ 100։ — Օգոստոսի սկիզբը Միացեալ նահանգաց հարիւրին պարտքը կը հասնէր 1 երկիրիոն 446,036,946 տոլարի։ Ցուլիս ամսոյ մէջ այս պարտուց իհսպիւռ վճարուած էր 3,993,289 տոլար՝ արժեթղթոց դընմամբ և ջնջմամբ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ. Լ. Թէ-ուէ-էէ կէս-պաշտօնական թերթն իւր երէկի թերեւոյ սկսաւ հրատարակել Լոնտոնի և Գիպտական Գեսպանախորհրդոյն Ա. տենագրութիւններն։ Որովհետեւ Գեսպանախորհուրդն Եգիպտոսի միայն երկրագրական խնդրոյն զբաղեցաւ, և եկմբտական հարցերն ու բանակցութիւնները վարճանի մը չյանգեցան, ասոնք մեր ընթերցողաց համար մեծ կարեւորութիւն չեն կրնար ունենալ։ Բայց Լ. Թէ-ուէ-էի հրատարակութենէն կերեւի թէ մեք չենք սխալած երբ կենթադրեինք անցեալ օր թէ եգիպտական խնդրոյ վրայ խօսելու արդեւքը վերցած է, թէեւ ոչ-պաշտօնապէս։

Օսմանը կէս պաշտօնական թերթն ալ այսօր առաջին անգամ կը խօսի Գեսպանախորհրդոյ վրայ, պատաւելով Պ. Կաստոնի նախարարութեան ինքնասէր ընթացքն, որ հանձայնութեան մը չուզեց գալ Եգիպտոսի երկնական խնդրոյն վրայ։ Կէս-պաշտօնական թերթն իւր այս աւուր կարճ յօդուածով կը ցուցնէ այն ոգին ու ոճն, որով Օսմ. մամուլը պարտի խօսիլ անգլիական աշխարհակալութեան վրայ յեգիպտոս։ —Աբէ-Նէլ այս խնդրոյ մէջ առանց քաղաքական երկար գնահատութեանց և քննադատութիւններու մէջ մտնելու, պիտի չատանայ ըստ առաջնոյն Եգիպտոսի վերաբերեալ տեղեկութիւններն հրատարակելով։

Առ այժմ, Անգլիա մինակ կը կրէ Եգիպտոսի վերաբերեալ բոլոր պատասխանատուութիւնները, զոր իւր վրայէ նետելու տրամադրութիւն չցուցներ։ Մինչ մի կողմէ Խորհրդարանէն 300,000 ոսկի կը խնդրէ Կորտոն փաշան ազատելու համար, միւս կողմէ իւր նախարարութեան անդամոց մեծն Ծովային նախարար լորտ Նորթպրուքի ձեռամբ, զոր կը գրկէ Դահլիէ, կ'աշխատի մեռնէն տեղեկանալ երկրին վիճակին, և պարագայից պահանջած միջոցներն ի գործ դնել։ Պ. Կլատստոնի այս ընթացքն աւելի ընդունելութիւն կը գտնէ իւր հայրենակցաց մէջ, քան նախորդ ընթացքն։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնն ետ կը կենայ հարցանդումի մ'ուղղելու դիտաւորութենէն։

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ Շարաթաթերթը պիտի հրատարակուի հետեւեալ պայմաններով.

Մասիս պիտի պարունակէ խմբագրական ընտիր աշխատութիւններ՝ զանազան մասնագէտ և կարող անձանց կողմէ յատկապէս պատրաստուած։ Եւրոպական ընտրելագոյն նեմանօրինակ հանդէսներէ քաղուած և թարգմանուած յօդուածներ, Գրական, Դիտական, և այլ ամէն ճիւղերու վերաբերեալ։ Քաղաքական և Ազգային լուրերու շաբաթական հաւաքածոյ մը, Ազգային նիւթերու վրայ ընդարձակ աշխատութիւններ. միով բանիւ Մասիս պիտի ամփոփէ այն պաշտօն. զոր Արեւելք ստանձնեց լրագրական ասպարէզին մէջ՝ պարունակելով իւր որ Ս. ընեւելք օրաթերթի սահմանէն դուրս է։

Մասիս, ընտիր թուղթի վրայ մաքուր ապագրութեամբ, քառասալ և երկու սիւնակի վրայ, շաբաթատեսր մը պիտի լինի, ի հարկին պատկերներ պարունակելով, և մէն մի թիւը պիտի բաղկանայ 20 երեսէ, առանց հաշուելու կողքն ու Մասիս օրաթերթի «Սիմնէ և Մաոի» վիպասանութեան շարունակութիւնը, զոր ձրիաբար պիտի ընդունին Մասիսի բաժանորդք։

Այս կերպով Մասիս տարեկան 1000 երեսէ աւելի պատկերազարդ ստուար հատոր մը պիտի կազմէ, ի բաց առեալ վերոյիշեալ վիպասանութիւնն, որ դատ հատոր մը կազմելու ձեւով պիտի տպագրուի շաբաթական 16 երեսով։

Մասիսի տարեկան բաժանորդագինն է կէս Օսմանեան ոսկի և վեցամսեայն Բանորդ Օսմանեան ոսկի թէ՛ Պոլսոյ և թէ՛ դաւառաց համար։ Այս յոյժ դիւրամատչելի և նեմանօրինակ հրատարակութեանց դներու հետ բաղդատմամբ անհամեմատ կերպով ածան գինն որոշեցինք՝ Ազգին և մասնաւորապէս դաւառական ազգայնոց մէջ ընթերցանութեան սովորութիւնը տարածելու համար, վստահ լինելով որ այս նոր ձեռնարկս ես պիտի դառնէ այն քաջալերութիւն, զոր Արեւելք դաւ. իւր ծննդեան օրէն ստացաւ։

Մասիս շաբաթաթերթին առաջին տեսրը պիտի հրատարակուի առաջիկայ օգոստոս 4ին շաբաթ օրն և անկէ յետոյ ամէն շաբաթ օր։

Ամէն անգամ որ կը փոփոխին առաջին թիւէն սկսեալ կանոնաւոր կերպիս ստանալ Մասիսը, պէտք է այժմէն դիմեն ի Խմբագրատուն Արեւելք լրագրոյ, անձամբ կամ մասնաւոր նամակաւ բաժանորդագիրը դրկելով։

Յիշենք սատ թէ Արեւելքի և միանգամայն Մասիսի նախորդ բաժանորդք, որոց Մասիսի բաժանորդագրութիւնը դեռ չէ աւարտած, պիտի ընդունին Մասիս շաբաթաթերթին այնչափ ատեն՝ որչափ հարկ է իրենց կանխաւճարը փոխարինելու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԾԱՆՕԹԱԳԻՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՎԻՃԱԿԻ 27–31 ՅՈՒԼԻՍ

Ամէն. Ս. Պատրիարք Հօր առողջութեան վիճակը, թէեւ լաւագոյն, սակայն ենթակայ է միշտ ախտին էակից փոփոխութեանց, այն է հին շաքարի ախտին վրայ վերջին օրերս աւելցած, ալբումինուրէն, որոյ հետեւանքը սրտին կը ներգործէ։

Արդ, կատարեալ առողջութիւն մը կարենալ ապահովելու համար կրնակի խնամոց կարօտ է, բարոյական և ֆիզիքական, այն է մնաց անդորրութեան, և երկարատեւ դարմանի։

Օրթագիւղ Մանուկ Աղասֆեան

Անցեալները գրած էինք, թէ Ակնայ Աղան գիւղէն Հայ կին մը իւր դեռատի որդեկին հետ ի մահմեդականութիւն տարուած լինելով՝ Ակնայ առաջնորդարանն օրդեանն իբրեւ անչափահաս ուզած է, և չյաջողելով՝ Պատրիարքարան գրած, և անտի Բ. Դրան հաղորդուած է։ Արդ՝ կը լսեմք, թէ Բ. Դրնէն պատասխան տրուած է Պատրիարքարանի՝ մօրը քով թողուլ զանի, և չափահաս լինելէն յետոյ յարուցանել այդ խնդիրն։

Ինչպէս ծանուցած էինք երէկ, Հայրապետական Թաղ խորհրդոյ դասդիրը և Մբխիթարեան Պատրիարքարանի մէջ ժողովուելով երէկ՝ մարդասիրական գործոցութեան համար կարեւոր հրահանգներ ընդունեցան, և մարդասիրաբար յանձնաժողովն թաղերու համար քանի մը անձինք նշանակեց՝ Պատրիարքարանի տուարին կանոնաւորութեան վերակացու լինելու պատճառով։

Երուսաղեմայ պարտուց բաձման յանձնաժողովն նախընթաց յունիսի 16ին իւր հրաժարագիրն Ամեն. Տ. Երէց Ս. Պատրիարք Հօր մատուցանելէ նոյն ամսոյ 24ին զայն կրկնելէ յետոյ որոյ պատճէնն հրատարակեցինք անտաղներն, դեռ կը շարունակէր իւր աշխատութիւններն այդ խնդրոյն երբերեալ յետաձգուած արձանագրութեանց պատրաստութեամբ և հաւաստումարաց կարգադրութեամբ, միւս կողմէն սպասելով Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան զեկուցման թէ որպէս պիտի յանձնուին գրառեներին մէջ գտնուած արձանագրութիւն, հաշուեւոմարներն և այլն պաշտօնական գրութիւններն ու գոյքերն։

Յիշեալ Յանձնաժողովն մինչեւ երէկ իւր գործերն ամփոփած և ամէն ինչ յանձնուելու պատրաստ վիճակ մէջ դրած լինելով՝ այս օրէն սկսեալ բոլորովին փակեց իւր դրասենեակն, որ մեր գիտցածիս չափով ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

Թոտոթիոյէն այս առաւօտ հեռագրեալ է Տիւսի վաճառականին, թէ աւակնոց կողմանէ լեռը հանուած հրդեղձորդին արձակուած է։

Մեծ կղզւոյն մահմետականք չնորհակալեաց ուղերձ մը մատուցին Օգոստոս Սուլթանին, կղզւոյն մէջ մզկիթի մը և վարժարանի մը կառուցման հրամանին ու շնորհաց համար։

Երէկ գիշեր Պոլիս, Հիսար–Տիսլի հայ գրաչարի մը տունը գողեր մտնելով, տան ամբողջ վերնայարկը թաղուեր գացեր են առանց տան մէջ ինքնուրեն կասկածն յարուցանելու որք վարի յարկը հաւաքուած կը ննջէին։ Խեղճերն այս առաւօտ արթնանալով, յուսահատութեամբ տեսեր են իրենց կարասեաց և գոյից մեծ մասը կողոպտուած։ Ցաւալի է որ ոստիկանութիւնն հետամուտ լինի գտնել այսպիսի գաժան գողեր, որք մինչև իսկ աղքատ յարկեր մտնելու և քնատեաց հանդերձն ու կարասիք կողոպտելու կելնեն։

Այսրնի գաւառական լրագրէն կիմացուի թէ Կիւրտօսի զանձապահ Հագգը Էֆէնտի՝ որ պետական գանձէն 400 հազար դրուշն աւելի դումար առած փախած էր, բռնուեր Իզմիր զրկուեր է։

Ատապազարի երեւելիներէն Ալի Էֆենդի ադարակին մէջ դտնուած ատեն, աւազակք յարձակելով նորա վրայ՝ յափշտակեր լեռը հաներ են, և 1300 լիրա կը պահանջեն արձակելու համար։

Բէյթի վարչութիւնք 6 և 7րդ անուամբ 10 և 20 փարանոց ծխախոտի վաճառ հանած է հասարակ զրաց համար, և զինուորական պաշտօնատունէն հրաման զրկուեր է բոլոր վաճառուն, որ փախուցեալ ծխախոտ չը դնեն, և ծխախոտ փախցնելու առաջքն առնուի։

Խմբագրական մէջ կը կարդանք։ «Արմենակ էֆէնտի, որ Այտրնի գաւառին քաղաքան գործոց անօրէն և քարտուղար թարգմանի պաշտօնին կոչուած է, թէեւ տարին երեսասարդ, Կայս. կառավարութեան հին պաշտօնատարաց կարդէն է, քանի որ 13 տարիէ հետէ իւր երկրին կը ծառայէ կատարեալ ճարտարութեամբ և անձնուրութեամբ։ Արմենակ էֆէնտի յաջորդաբար վարած է հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան քարտուղարի, Խրմիրի և Գասապայի երկաթուղեաց և Քարտիի ընկերութեանց կառավարական քօմիսէրի պաշտօններն և 14 տարի գաւառին ներքին գործոց պաշտօնը փոխանորդաբար։ Արմենակ էֆէնտի մէջ պարագայից յարմարած է, նոյն իսկ երբ դէպքերը մթին գոյն մը կրդենուին. օրինակի համար, տարի մը առաջ, երբ աւազակութիւնք ծաղկեալ քիմանի մէջ էին։ Հետեւաբար կոչուելով այն պաշտօնին զոր տարիէ մը հետէ կը վարէ, անոնց կատարելութեամբ, իւր առ կառավարութիւնն մատուցած ծառայութեանց արդեաք վարձատրութեան արժանացած է։

Բրակայի Նարօտէի Լիսթի լրագրին՝ որոյ Զէթինէէն առած լրոց մեծ կարեւորութիւն չընծայուիր, կրսէ թէ Նիքօլա իշխանը յուլիս 23 ին ռուսական շրդենաւով մը ճամբայ ելեր է Կ. Պոլիս դալու համար (՞) և իմացուցեր է Պուլկարիոյ Ալէքսանդր իշխանին թէ օգոստոս 15ին Սոֆիա պիտի գալու նուէր։ Յիշեալ թերթը կը յայտնէ թէ Նիքօլա իշխանն իւր աղջիկը Ալէքսանդր իշխանին պիտի նշանէ։

Երէկ Թերապիոյ մէջ մեռաւ Տօքթէօր Նիքօլա Վէկիէրիս, 57 տարեկան, որ Կայս. պալատան բժիշկներէն մին էր և զանազան պաշտօններով դաւառները զրկուած էր ժամանակաւ կառավարութեան կողմէ։ Դիւաւորաբար փոքր Ասիոյ մեծ սուլուն ժամանակ այն կողմերը զրկուեցաւ իբր առողջապահական բժիշկ։

— —

Սելանիկի բաղնիքներուն վարժարանի դասատու Միւլէյման էֆէնտի Մակեդոնիոյ հանրային կրթութեան քննիչ կարգուեր է։

Գասապայէն կը ծանուցուի թէ մինչև 2 Յունիս Զեյմէ կառուցուց մը չինութեան ձեռնարկուեր է։

Բարիզի Բոէէ լրագրին մէջ կը կարդանք։

«Յաճախ խօսուած է իսլամութեան դոնձուն վրայ, բայց ամեն մարդ չգիտեր թէ այդ գանձը գոյացած է ուխտաւորաց տարեկան նուէրներէն զոր Մէքքէի գանձարանը կը ձգեն։ Մզկիթին մէջ երեք դերեզման կայ. ամեն մէկ ուխտաւոր, օրը նուէր մը կը ձգէ հոն, Գուրանին պատուիրանայ հաճայն։ Ուխտաւորաց կարողութեան հաճայն նուէրները կը փոփոխին, մեծ առու

մինչեւ 100,000 ֆրանք կուտան։ Մինչին հաշուով մարդ գլուխ օրը 5 ֆրանք կը նուիրուի։ Այդ ամեն տարի 100,000 ուխտաւորք կերթան ի Մէքքէ և ամիս մը կը մնան անդ։ Հետեւաբար միջին հաշուով 15 միլիոն ֆրանքի գումար մը կը հաւաքուի։ 1828ի ռուս–թրքական պատերազմին ժամանակ գանձարաններէն մին բացուեցաւ, ահագին գումարներ առնուեցան և փակուեցաւ վերստին։ Երկրորդն ալ բացուեցաւ Խրիմեա պատերազմին ժամանակ, 1854 ին, իսկ երրորդը բացուած չէ 1415էն այսինքն 469 տարիէ հետէ։ Այդ գանձարանին մէջ պահուած գումարն 250 միլիոն ֆրանքէն աւելի կը կարծուի։

Կը յիշուի թէ վերջերս ոստիկանութեան հրամանաւ արգիլուեցաւ «Լէպլէպիճի Հօրոր», «Քէօսէ Քէհեա» և «Արիֆին Հիկմէսի» գուսաներգութեանց ներկայացումն։ Խնդիրը ներքին գործոց նախարարութեան ներկայացուած լինելով, որոշուեր է որ այս արդիւքը շարունակուի, եթէ հեղինակք պահանջուած փոփոխութիւնները չընեն խաղերուն մէջ։

Թատրոնաց վերատեսուչ Հիլմի էֆէնտիի մէկ տեղեկագրոյն վրայ ներքին գործոց նախարարութիւնը յառաջագոյն հրամայած էր տպագրական տեսչութեան միջոցաւ որ թատրոններու և նուագահանդէսներու ծանուցմունք թուղթերէն լեցուաւ։ Եւ հրատարակուին։ Մօնիթէօռ կիմանայ թէ այս հրամանն անխորտ բոլոր ծանուցմանց համար պիտի գործադրուի, որպէս զի ոստիկանք տեղեակ լինին անոնց պարունակութեան։

Սէրայէվոի բնակիչներէն Եռասիմ պէյ Ֆիլիփովիչ արտօնութիւն ստացեր է վաստաքանութիւն ընել Պոսնիոյ գաւառաց և զլխաւորաբար Սէրայէվոյի մէջ։ Եռասիմ պէյ, Պոսնիոյ առաջին վաստաքան է և Օսմանեան իշխանութեան ժամանակէն իսկ մեծ հմտաւ ունի։

Բոչի Պոստ լրագիրն հետեւեալ հատուածը կը հրատարակէ Թուրքիոյ ծխախոտի Բէյթի այժմեան կացութեան վրայ։

«Բէյթի բաժնեթղթոց անկման պատճառն է վերջին ամոյ, այն է Բանազանի մէջ հաստատեալ նուազ գոհացուցիչ լինելն, որովհետեւ այդ ամոյ մէջ մահմետականք ցերեկը չեն ծխեր։ Միանգամայն, հին դրծարարանաց պատրաստ ծխախոտները կարծրոռածէն աւելի մեծ քանակութեամբ են։ Բայց ասոնք պատահական պատճառներ են, որոնք հետեւեալ Բէյթին կը ջանայ այլ և այլ դաւառաց ճաշակին համեմատ պատրաստել իւր ծխախոտը, և սարսրոյս չկայ թէ արատութեան վայրերը կը բաղմանան և հետեւեալաբար նոյնպէս կաւելնան։

«Ամեն մեհանարհի շահագործման ընկերակցութիւնը դժուարին են միշտ։ այդ դժուարութեանց պատճառներն են երկրին ընդարձակութեան պատճառաւ կազմակերպեալ դժուարութիւնք, հին դեղծումներ՝ զոր ժամանակն և փորձառութիւնը միայն կարող են արմատախիլ ընել։ Այնքան բաղմազան պահանջումներ մերժելով, հիմնադիրը ցոյց կուտան թէ մեծ հաւատք ունին այս ձեռնարկին ապագային վրայ։

«Ցաւալի է որ պորտայի մեքենայութիւնք քանի մը երկչոտ բաժնետերոյ դատարարը կը խանգարեն, բայց անհեթեթ է Բէյթի ապագայն դատելու ելնել եռամեայ պաշտօնավարութեան մը միջոցին։ Ընդհակառակն ամեն ձեռնհաս իշխանութիւնք, թէ՛ երնական և թէ՛ առեւորական տեսակէտով, նպաստաւոր կարծիք կը յայտնեն յայտարարելով թէ Բէյթին ժամանակիս ամենէն արդիւնաւոր դործերէն մին պիտի լինի։

Մարիմա լրագիրը կրսէ թէ վերջերս Հարաւային Պուլկարիա լրագրոյն մէջ Արեւելեան Բուսէլիի կուսակալ Կամրիէլ փաշայի դէմ հրատարակեաց յօդուածոց հեղինակներն են ընդհանուր դատապարտ օգնական Պ. Բաղլէգքօֆ, վերաքննիչ տաճարի անդամ Պ. Պէնէֆ և Ս. Բօրօֆ, որոց երեքն ալ «ազգային–ազատական» կուսակցութեան անդամ են։ Նախընթաց թուով մը պատմած ենք յիշեալ լրագրին դէմ բացուած հարցաքննութիւնն և խմբագրատան մէջ կատարուած խուզարկութիւնը։

Սերանիկի առաջորական հիւպատոսն, տեղւոյն ոստանական հղատակ մնանկացեալ վաճառականի մը հաշուոց կարգադրութեան խնդրոյն մէջ զեղումի գործած լինելու մեղադրանքի ներքև գտնուելով, բողոք բարձուեր է մայրաքաղաքիս ոստանական դեսպան կամ Քօշկլոի և դատ պիտի բացուի։ Կրսուի թէ ուրիշ ծանր ամբաստանութիւններ ալ նոյն հիւպատոսին վրայ։

Անցեալներեն Հաղիգաթի լուր առած էր թէ Սպարտէոտի Դրան պաշտօնեայներէն Ալի Նէտիմ պէյ և Հաթիզ Մուսթաֆա էֆէնտի ձերբակալուած են, Հալալի վերայ եղծումներ գործած լինելու մեղադրանքով։ Այս պաշտօնեայք, որք 3—4 օր յետոյ արձակուած էին, վերստին ձերբակալուեր են և Պոլսոյ վերաքննիչ տաճարի դատախազ Լաթիֆի պէյէն հարցաքննուելէ յետոյ, խիստ քննութեան ենթարկեալ են ուրիշ քանի մը պաշտօնակցաց հետ։

Կրսուի թէ Պոլսոյ մեծ շուկայի Քիրիլլօ անուն մեռաքսի վաճառատունը իւր վճռումները դադրեցուցեր է, 700,000 փրանք բացով։

Կը յիշուի թէ անցեալ շաբաթ օր Իզմիրի Բէյթի գործարանին տնօրէն Պ. Շեբեր սպանութեան մը զոհ դնաց և թէ չարագործը դտնուած չէր ցայսօր։ Երեկուան թղթաբերով առնուած լուրեր կը ծանուցանեն, թէ ոստիկանութիւնը ծխախոտի գործարանին նախկին երեք գործաւորաց վրայ կասկածելով, ձերբակալած է զանոնք, և ա նենգամէջ միայն Էվանկէլոս Թաւտոպիլոխի տունը խուզարկելով արիւնոտ թաշկինակ մը գտած է։ Խուզարկութիւնք կը շարունակուին։

Անցեալ հինգշաբթի Թրիէստէն մայրաքաղաքս եկող Օլորա (Լլոյդ) շոգենաւուն ամբարաց միոյն մէջ ճանրան հրդեհ պատահեր է, բայց շուտով առաջքն առեր են և միայն նոյն ամբարին մէջ դտնուած բեռները վնասուեր են։

Վ. ԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ. — Շերեֆ Բէյոն շոգենաւը նորէն չէ հասած Վառնայի կառանոյցին, որ մեկնած է առանց Օսմ. պայտասակաց։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Օսմ. կայսերական Պանքային Դալաթիոյ և Պոլսոյ դրասենեակները դոց պիտի մնան օգոստ. 3/15, ուրբաթ օր։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺՈՒՆՆ ՀԱՎԱՍ

(Այս օրուան)

ՎԵՀԱԺՈՂՈՎ

Վերսայլ, 12 օգոստոս

Վեհաժողովը մերժեց այսօր իւր յայտագրէն դուրս եղող հինգ բարեփոխիչ առաջարկներ։ Հաւանական է որ Վեհաժողովը վաղն աւարտէ իւր աշխատութիւնները։

ՍԻՒԷԶԻ ՋՐՈՒՆՑՔ

Խամ/ի, 11 օգոստոս

Օգոստոս 1էն 10, Սուէզի ջրանցքէն անցնող նաւուց թիւն է 73 և տոնօրեայ հասոյթին 1,450,000 ֆրանք։

ՔՈՂԵՐՈՒ

Մարսիլիա, 12 օգոստոս երեկոյ

Ա.յսօր 10 հոգի մեռաւ քոլերայէն։

Թուլոն, 12 օգոստ. երեկոյ

Ա.յսօր 1 հոգի մեռաւ քոլերայէն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Դալաթիա, 1 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնդրայի վրայ (պանքայի)	.....	110	1/2
3 » » » (վճռական)	.....	110	1/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	.....	22 82	1/2
3 » » » (վճռական)	.....	22 90	

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	.....դՀկ.	9	36
Պօրսային գոցուելէն վերջը	..... »	9	36
Երէկ Բեյօղլի մէջ	..... »	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	..... »	9	35 1/2
Բարձրագոյն գին	..... »	9	35 1/2
Նուազագոյն	..... »	9	35 1/2
Կէս օրին	..... »	9	35 1/2
Փոխառութիւն 1863	.....Ֆր.	56	
» 1865	..... »	52	
» 1869	..... »	46	
» 1873	..... »	41	
Պոն տիւ Թրեզոր	Անգլ. Լ.	17	50
Բուսէլիի երկաթուղի	..... Ֆր.	45	25
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	..... »	367	
Բաժնեթուղթ Լաւրիօսի	..... »	81	

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳԻՆԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	3	27
Քրէտիթ Ժէնէրալ (Գ. Կ.)	Օսմ. Լ.	6	35
Պանք տը Գոնս	..... »	5	25
Սօս. Շանտ է վալէօր	Օսմ. Լ.	3	25
Թրամուէյ	» »	295	
Լուհիֆիէ Եգիպտական	.....	67	20
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	.....	66	27 1/2
Գնչերը գործ չեղաւ	.....	—	—
Այս առաւ. բացուեցաւ	.....	66	25
Կէս օրին նոյն գին	.....	66	27 1/2

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	..... գրշ.	100	
20 ֆրանկնոց	..... »	87	26
Անգլիական ոսկի	..... »	110	8
Գրիսիոց	..... »	51	15
Բոլ Խիէրիալ	..... »	90	10
Ռուպլի Թղթադրամ	..... »	8	94
» արծաթ	..... »	89	30
Ֆիօրին	..... »	9	2
Մէճ. արծ. (տարբ.)	..... »	108	8
Հինգնոց	..... »	102	10
Մէթիալիք	..... »	99	
Գրիսնէ	..... »	800	
Թրամուէյ	..... »	2800	
Վեցնոց	..... »	102	35

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 12 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Անգլ. քօնսոլիտ գոցուեցաւ	.....	100	9/16
Օսմն. » բացուեցաւ	.....	8	1/16
» » գոցուեցաւ	.....	8	1/8
Օսմն. փոխառութիւն 1865	.....	10	1/4
» » 1869	.....	9	1/4
» » 1871	.....	66	
» » 1872	.....	47	
» » 1873	.....	8	1/4
Փոխառութիւն	1877	78	1/4
Պանք Օթօման	.....	13	5/8
Լիուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	.....	91	1/4
Եգիպտական միացեալ (ինֆիֆիէ)	.....	59	7/8
» առանձն. (բրիկիէֆէ)	.....	83	
Տպրա Սանիէ	.....	57	1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Բօշիլտ)	.....	81	1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 1877	.....	101	1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	.....	25	374

Վիէննա, 12 Օգոստոս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	.....	121	80
Օսմանեան երկաթուղի	.....	21	50

Բարիզ, 12 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	.....բաց	107	67 1/2
» » 3 %	.....բաց		
Օսմանեան քօնսոլիտ բանուեցաւ	.....	8	05
» » գոցու. (գ. կ.)	.....	8	07 1/2
Օսմանեան փոխառութիւն 1863	.....	—	
» » 1865	.....		
» » 1869	.....	47	
» » 1873	.....	42	
Օսմանեան երկաթուղի	.....	44	87 1/2
» Լէվանի բաժնեթուղթ	.....	518	75
Պանք Օթօման	.....	588	75
Գրէտիթ Լիոնէ	.....	—	—
» Ֆոնսիէ	.....	1290	
Բաժնետոմս Լենի (գուբ. կոր.)	.....	1223	
Ռուէզի ջրանցք	.....	1872	50
Լիուսական 5 % 1877ի	.....	97	
Իտալական Ռանթի (բարձրացած)	.....	95	35
Արեւելեան Ռուս. (Լիիս Օրման.)	.....	—	
Եգիպտական միացեալ գոց (ինֆիֆ)	.....	302	50
Սպանիական (արտաքին)	.....	59	3/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	.....	368	75
5 % Հելլենական	.....	—	
Ձեռ. Լոնդրայի վրայ	.....		

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳ

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

—o—

Պոլսոյ բնակիչներն և օտարներն նախքէն գոյութեան մէջ արձանագրելու եղանակը.

Նախագիծ առումարաց ճակատը պիտի դրուին նախ և առաջ մասնաւոր և ընդհանուր անուններն այն թաղերուն, որոց մարդահամարի գործողութեանը պիտի ձեռնարկուի, և ապա իւրաքանչիւր տուն՝ խանութ դեռին և բաղնիք ըստ արձանագրութեան թաղերէն եկեալ առաջին թիւէն սկսեալ դատ դատ պիտի նշանակուին, և առաջին թիւին հանդիպած տեղւոյն բնակիչներն ըստ հրահանգի արձանագրուելէ յետոյ, երկրորդինը պիտի սկսի։

Նախագիծ առումարին առաջին սիւնակին մէջ՝ փողոցին անունն, երրորդին մէջ բնակած տեղւոյն թաղէրէն եկեալ թուականն, երրորդին մէջ՝ անոր տեսակն այսինքն տուն, խանութ, դեռին, և ուրիշ ինչ ըլլայն, չորրորդին առաջին մասին մէջ՝ արական սեռէ դանուղներու, իսկ երկրորդ մասին մէջ իդական սեռէ եղողներուն թուականները պիտի գրուին։ Այդն թուականներու պիտի սկսին թաղին առաջին տան մէջ դանուող արու և էգ անձանց առաջին թիւէն, եւ իւրաքանչիւր թաղի կրկին սեռի բնակչաց համագումարը ցոյց պիտի տրուի շրմայաբար։ Չորրորդ սիւնակին երրորդ մասին մէջ՝ տան մը բնակիչները, նոյն տան ընտանեաց գլխաւորէն սկսեալ՝ ամենէն վերջի թիւը կրող տան ամենէն փոքրագոյնը շրմայաբար նշանակուելով պիտի գոցուի նոյն մասը։

Հինգերորդ սիւնակին մէջ պիտի նշանակուի արձանագրելոյն անունն, ինչպէս և պաշտօնական տիտղոսն, եթէ ունի, զոր օրինակ, Պետական Խորհրդոյ անդամ Վասմոխոյլ (այսինչ անուն) պէյ, էֆէնտի։ Անկից վերջ պիտի գրուին իւր տանը մէջ գտնուող պարագաներն և այլ անձինք։ Եթէ սոյն ընտանիքը ունի որ և է մասնաւոր, զոր օրինակ Խամշարէ, Թիֆլիզլարէ, պիտի նշանակուի իւր մականունովը։

Վեցերորդ սիւնակին մէջ պիտի արձանագրուի հօրը անունը, և եթէ ողջ է՝ նաև բնակութեան տեղին, իսկ եթէ մեռած է, միայն անունը պիտի գրուի, զոր օրինակ, (այսինչ) տեղ բնակող (այսինչ անուն) էֆ., և կամ վախճանեալ (Մէհմէտ պէյ)։

Եօթներորդ սիւնակին մէջ պիտի նշանակուին արհեստն և պաշտօնը, զորօրինակ դատաւոր, կօչկակար, և՛ եթէ արհեստաւոր է։ Իւլէմա, դատաւոր, և՛ եթէ պաշտօնատար է։ Նոյնպէս պիտի նշանակուին քաղաքական, գինուորական և կամ իւլէմական և դիւանական աստիճանները, եթէ ունին։ Կանայք սոյն հանդամանքը չունենալուն համար այդ սիւնակներն կէսադրութեամբ կը գոցուին։

Ութերորդ սիւնակին մէջ՝ արու մարդոց անձնական կերպարանքը կը նշանակուի, այսինքն հասակն, աչքն և դէմքը. նոյնպէս կը նշանակուին արտաքին անդամց վրայի նշանները, եթէ դանուին։ Եւ որովհետեւ կանանց արտաքին կերպարանքը չը պիտի գծուի, ինչպէս կը տրամադրէ օրէնքը, ուստի սիւնակները կէսադրութեամբ պիտի դոցուին։

Ինեներորդ սիւնակին մէջ պիտի նշանակուի արձանագրելոյն անունն, ինչպէս և պաշտօնական տիտղոսն, եթէ ունի, զոր օրինակ, Պետական Խորհրդոյ անդամ Վասմոխոյլ (այսինչ անուն) պէյ, էֆէնտի։ Անկից վերջ պիտի գրուին իւր տանը մէջ գտնուող պարագաներն և այլ անձինք։ Եթէ սոյն ընտանիքը ունի որ և է մասնաւոր, զոր օրինակ Խամշարէ, Թիֆլիզլարէ, պիտի նշանակուի իւր մականունովը։

Վեցերորդ սիւնակին մէջ պիտի արձանագրուի հօրը անունը, և եթէ ողջ է՝ նաև բնակութեան տեղին, իսկ եթէ մեռած է, միայն անունը պիտի գրուի, զոր օրինակ, (այսինչ) տեղ բնակող (այսինչ անուն) էֆ., և կամ վախճանեալ (Մէհմէտ պէյ)։

Եօթներորդ սիւնակին մէջ պիտի նշանակուին արհեստն և պաշտօնը, զորօրինակ դատաւոր, կօչկակար, և՛ եթէ արհեստաւոր է։ Իւլէմա, դատաւոր, և՛ եթէ պաշտօնատար է։ Նոյնպէս պիտի նշանակուին քաղաքական, գինուորական և կամ իւլէմական և դիւանական աստիճանները, եթէ ունին։ Կանայք սոյն հանդամանքը չունենալուն համար այդ սիւնակներն կէսադրութեամբ կը գոցուին։

Ութերորդ սիւնակին մէջ՝ արու մարդոց անձնական կերպարանքը կը նշանակուի, այսինքն հասակն, աչքն և դէմքը. նոյնպէս կը նշանակուին արտաքին անդամց վրայի նշանները, եթէ դանուին։ Եւ որովհետեւ կանանց արտաքին կերպարանքը չը պիտի գծուի, ինչպէս կը տրամադրէ օրէնքը, ուստի սիւնակները կէսադրութեամբ պիտի գոցուին։

Ինեներորդ սիւնակին մէջ պիտի նշանակուի ծննդավայրը, միայն քաղաքին անունը, զորօրինակ Պոլիս, Ա. Պոլիս, Պրուսա։

Տասներորդ սիւնակին մէջ պիտի նշանակուի ծննդեան թուականը, զորօրինակ. Հիճրէթի 1272 և կամ Ռումի 1271 թուականի։

Մեհանաներորդ սիւնակին մէջ պիտի նշանակուի արձանագրելոյն կրօնքը, զորօրինակ, Միւսիլման, Յոյն, և Լատ։ Օտարազգաց կամ պանդխտաց տեսարակաց 12րդ սիւնակին մէջ պիտի նշանակուի անոնց Պոլիս եկած թուականը։

Տասներորդ սիւնակին մէջ օրքան կարելի է համառօտիւ պիտի նշանակուի չը ներկայացող անձանց թուականները բաց թողուած լինելը, և կամ պահանջուած ցուցակին զրկուած չը լինելը, և կամ օտար տէրութեան հղատակ դանուած ըլլալու խնդիրը, և այլ հարկ ըլլալիք բացատրութիւնք։

Մասնաւոր աղբարարութիւն

Բարձրագոյն կարգի անձանց քով ծառայողները անպատճառ պիտի արձանագրուին Պանդխտաց տեսարակին մէջ։ Եթէ ամենայնի առուստայնակ անձեր դանուին թաղերու մէջ բնակող, պիտի արձանագրուին բնակիչներու տուփերաց մէջ, և պիտի նշանակուի ծանօթութեան սիւնակին մէջ, որպէս զի ասոնց գործակատարութեան պարագաները ի վերջոյ քննուին և սուգուին։

Պանդխտաց տեսարակին մէջ արձանագրելոյ, իրենց հայրենիքը կատարուած նոր մեհրդահամարի առթիւ որուած Օսմանեան Թէպքերէն ցոյց տալով պիտի արձանագրուին և մարդահամարի պաշտօնեայք նոյն Թէպքերէն եռին՝ գեղեցիկ է դրելով պիտի կնքեն, և այն գործողութիւնը պիտի նշանակին ծանօթութեան սիւնակին մէջ։

Ամեն խնամք պիտի տարուի որպէս զի Օսմանլիք Թէպքերէները արձանագրութեան համաձայն ի գիր առնուին, և երբէք սրբուած և քերթուած չը լինին, և տպագրային կամակի տեղի չը տրուելու համար տարեն և անուններու ուշադրութեամբ գրուին։ Եւ երբ քննիչք հետազօտելով խնդ տան որ Օսմանլիք Թէպքերէ մ՚եղծուած և անուշադրութեամբ գրուած է, գրող պաշտօնեայն անմիջապէս պաշտօնէն պիտի արձակուի, և անոնց որ և է թղուկ պահանջելու իրաւունք ունենալու։

Բան չորրորդ յօդուածի հրահանգին բարբառտիճան անձանց գրուելիք ծանուցագրքը նախ և առաջ մարդահամարի պաշտօնեայն պիտի կնքէ և ապա Խամիներն ու Մուխթարները, և այս վերջնոց միջոցաւ պիտի զրկուին նոյն ծանուցագրերն իրենց հասցէներուն։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԻՍՍԻ ԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌ

Նիւ Եորք 21 Յուլիս, 1884

Քանի մը ամիս առաջ պատեհութիւն ունեցանք հանուստ նամակի մը նիւթի ընել Հիւսիսային բեւեռը հմտորդ ոդ խումբի մը թափման հանդէսը։ Այս անգամ նոյն բեւեռը խուզարկող ուրիշ խումբի մը վրայ մը աւելի յաջող ելից վրայ գրելու կը հեռարկեմք կարելի եղածին չափ հանուստ։

Միացեալ Նահանգաց զանազան պաշտօնատարներէն ընտրեալ 24 անձէ բաղկացեալ խումբ մը «Արկտիկ ճամբորդութիւն» անուամբ, տեղութեան ծախքը և պաշտպանութեամբ ճամբայ ելաւ 1881 օգոստոս 21ին, նպատակ ունենալով ո՛չ միայն մաքուրաբանական և երկրաբանական խուզարկութիւնք կատարել Հիւսիսային բեւեռին վրայ, այլ և կարելի եղածին չափ ընդարձակ երկիր մը պարզել։ Ս. Յովհաննէս (Նիւ–Ֆաունտլէնտ) վերջին անգամ շոգենաւ նաստն և ոչ մեծ դժուարութեամբ հասան Տիկին Ֆրանքլին կոչուած խորշը (որ 73° ի վրայ է) ուր ցամաք ելան և իրենց ամեն գործիքներ, հագուստ և ուտելիք ցամաք հանեցին, որ քանի մը հարիւր թօնս կը կշռէր, և հոն պրդէն հեռերնին պատրաստ ունեցած տուներնին կառուցին, որք կրկին ըլլալով միջին տունը բաւական տաք կ՚ըլլար ձմեռները, թէև միջա ձմեռ էր իրենց համար։ Պետք եղած ածուխն ալ ունէին։ Այդ կէսէն անդին ցամաքային ճամբորդութիւն մը պիտի ընէին բալխիրներով և հարիւրէն աւելի շուներ ունէին որոց պաշարն ևս պատրաստ էր։ Երբ ցամաք ելան և նաւը պարպեցին, ետ դրկեցին զանի նոյն պահուն՝ այն պայմանաւ որ տարիէ մը նոր պաշար բերէ իրենց, թէև երկու տարուան պաշար ունէին իրենք։ 1882 Յուլիս 9ին միւնոյն շոգենաւը ճամբայ ելաւ նոր պաշարներով լի, բայց դէռ նոցա վայրը չհասած՝ փոթորկի մը մէջ կործանեցաւ և հաղիւ իրեն ապրստանողք կեանքերնին ազատելով վերադարձան, թողլով, ուր որ նաւարկեցան, բաւական քանակութեամբ պաշար և վրան ալ նշան մը, որով եթէ հեռուն դտնուող խումբը օր. մը հոն հասնէր, նոյն պաշարը դտնէր։ Բայց չի գտան անօթի մնացողներն, այդ ճամբէն չանցնելով։ Յետոյ ուրիշ շոգենաւ մը ևս միւնոյն բաղդէն ունեցաւ։ Այս միջոցին մենակեաց դտնուող խումբը բալխիրային ճամբորդութիւնն շարունակեց և հասաւ մինչ 83° և 24՝ լայնութիւն և երկայնութեան 45° ՝ի, որ յառաջագոյն հասած հեռաւորութենէն 4՝ աւելի հեռու էր, (1876 Մայիսի 12ին էր որ Սըր Ճորճ Նէյրսի խումբը հասաւ 83° և 20՝ և ոչ անդին) այնպէս որ ճամբոր դութեան հիւսիսային և հարաւային գիծերը տարածուեցան երկայնութեան 42 աստիճաններէն անդին, 33երորդ միջօրէականէն 80երորդը։ Անշուշտ ասի մեծ պատիւ կը բերէր Ամերիկեան յարութեան, և աշխարհագրութեան յաւելում մ՚էր։ Եւ ոչ միայն բեւեռին մօտեցաւ այս խումբը քան զԱնգլիացիս, այլև նոցա ենթադրութեանց սխալները պարզեցին։ Նէյրս կը կարծէր թէ բեւեռը ծով մ՚է որ միշտ սառուցեալ կը մնայ, մինչդեռ այս խումբը հակառակը հաստատեց, թէև նոքա խնդացած էին Ամերիկացւոց այն գաղափարին վրայ թէ բեւեռը բաց ծով մ՚է, և կոչած էին զայն «Բալտէքրիսթիք ծով», և ըստ էին թէ ոչ ոք կարող է աւելի ևս այս սառնամանեաց մէջ յառաջանալ։ Տօքթէօռ Բէյվի, այս խումբին մէջ հիւսիսային 33երորդ զուգահեռականին վրայ հասնելով՝ տեսաւ որ հին կոչուած սառակոյտը շարժման մէջ էր և վերջապէս բաց ջրոյ նեղ ճամբաներով ցամաք կը տարուէր կրկին։ Սոյն խումբը Բաւլէ–Բաւլէ ծովի վրայ բալխիրով ճամբորդած ատեն, յանկարծ բաց ծովու հանդիպելով կեցաւ 82 և 33երորդ զուգահեռականց մէջ, ուր դտաւ որ զօրաւոր հոսանք մը կար դէպ ի հիւսիս հոսող և նաև լայն ճեղքուածներ որք կրնան նաւարկութեան յարմարիլ։ Այս ամենը գրուած է իրենց քով դտնուող գրքին մէջ որ դէռ պիտի հրատարակի, և շատ օգտակար պիտի լինի դիտութեան։

Սակայն երբ իրենց այս յաղթանակին վրայ ուրախ զուարթ վերադարձան, նոր պաշար եկած չէր դեռ և ահա մտատանջութիւնք առաւ։ Պայմանաժամը մէկ տարի էր և երկու տարիէն աւելի եղաւ դեռ եկող դացող չեղաւ։ Սկսան այլ ևս խնայողութեամբ վատել ածուխը և պաշարին նոյնպէս։ Իրենց հետ ունէին նուագներ և ադոնցմով թռչուններ կ՚որսային. այդ կենդանիք բարեմիտ էին և 83° էն անդին իսկ դեռ կենդանիներ տեսան։ Իրենց մէջ մին խիստ լաւ որսորդ մ՚էր և նորա վրայ դրած էին ամեն յոյսերնին, զի արդարև զարկած որսը կը սպանէր. բայց, աւաղ, խեղճը օր մը որսը առնեմ ըսած միջոցին ոտքը սահելով ինկաւ ու մէկ մ՚ալ չերևցաւ։ Մեծապէս սրտերնին կոտրեցաւ և յուսահատեցան նորա մահուամբը, զի որսով միայն կ՚ապրէին պաշարնին հատած ըլ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՎԻՃԱԿ Ի 30 ՅՈՒՆԻՍԻ 1884

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Դրամ	
Բաժինք չգանձուած	550,000,000	—
Մնացուկ ի Կ. Պոլիս	89,713,951	4
» ի մասնաճիւղս	34,171,410	18
Գանձելի վեղարանակալիքք	463,818,121	4
Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական գանձուն–պարտական	532,303,588	29
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք–պարտական	293,516,697	—
Փոխատուութիւնք արժեթղթոց և վաճառաց վրայ	141,993,399	30
Անշարժ և շարժական գոյք	3,172,818	25
Զանազանք	1,037,755	32
	2,164,738,542	22

ՊԱՐՏՔ

	Դրամ	
Դրամագլուխ	1,100,000,000	—
Պահեստանք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս	28,162,900	—
» » ի մասնաճիւղս		
Վճարելի վեղարանակալիքք ի մասնաճիւղս	138,734,924	23
Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական Գանձուն–պահանջք	2,625,744	30
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք–պահանջք	441,563,242	18
Դրամական տանցք որոշ պայմանաժամով	73,483,818	12
Պահեստք զանազանք	281,045,471	—
Վճարելի չնահատուածք	55,575,112	—
Զանազանք	43,089,329	19
	2,164,738,542	22

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տուեալաց

Օգնական Տնօրէն
Ժ. ՖՕՆ ՀԱՍ

Տնօրէն
ԷՄ. ՏԷԼՕ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԳԷՐԻ

—o—

Եէրլի խմալը սեյահ վէ պէյազ վաքթա
Աթիզ գէյէ իւչ պէն սէքիզ եիւղ
տօգսան եէտի.
Ճէտիտա գէյէ պէշ պէն.
Պէհէր գէյէի ճէտիտի եիկիրմի զուրուշտան.
Սիյահ Ֆրանսըզ թէլթիթին
Աթիզ գէյէ իքի պէն իւչ եիւղ
օթուզ սէքիզ.
Ճէտիտա գէյէ իւչ պէն.
Պէհէր գէյէյի ճէտիտի օթուզ պէշ զուրուշտան.
Իւչունճի Օրտույի Հիմայունա կէօնտէրիլմէք իւղրէ, իթթիխազ օլունան նիմուէլէրինէ, վէ շուրութը մուգարբերէսինէ թէվֆիգան միապայիա օլունաճագ պէրէտէ մուրագամ իքի գալէմ վաղթա իլէ թէլթիթին ֆիյաթը մուրագամալէրի իլէ թարիսի էօհտէսինտէ օլուպ, Աղօսթօսը բումինին ալթընճը բաղար երթէսի կիւնիւնէ գառար պէհէր կիւն միւնագասար պիլ իճրա, մէղքիր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկիւնտէն, իթա իթմէյէ թարիպ օշանէրը վէ Աղօսթօսը բումինին եէֆունճի սալը կիւնիւ եիւզտէ պ'չ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունանլարը մագամը սէրասկերի լէվգիմաթը ուսմուիյէ տայիրէսինէ կէմէրէրի իլան օլունուր։

1—3

31 թէմմուզ 1300

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԳԷՐԻ

—o—

Սբարթա վէ Պուրտաւր վէ Սէմալ սախթիյանը.
Առէտ իւչ պէն, պիրթիւն եաղը, պէհէր գըյէյի ճէտիտի՝ զուրուշ օն սէքիզ.
Առէտ՝ օն իքի պէն, եարըմ եաղը, պէհէր գէյէյի ճէտիտի զուրուշ եէկիրմի պէր.
Նիշանլիյէ սարաճխանէ անպարընա, մահֆուզ պուլունան նիմունէլերինէ վէ շուրութը մուգարբերէսինէ թէվֆիգան՝ միապայիա օլունաճագ պէր վէճհը պալա իքի գալէմ սախթիյան ֆիյաթը մուրագամասը իլէ թարիսի էօհտէսինտէ օլուպ, աղօսթօսը բումինին ոգուզունու բէնչէնպիհ կիւնինէ գառար պէհէր կիւն միւնագասար պիլ իճրա, մէղքիր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկիւնտէն, իթա իթմէյէ թարիպ օշանէրը, վէ օն պիրինճի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թարիպ պուլունանլարը մագամը սէրասկերի լէվգիմաթը ուսմուիյէ տայիրէսինէ կէմէրէրի իլան օլունուր։

2—3

30 թէմմուզ 1300

ԻԼԱՆ

ԹԱԶԻՆԷԻ ԹԱՍՍԱՑԻ
ՇԱՀՄԱՆԻ

Հուպուպաթ անպարտ իչուն ալրանաճագ չարիսի պէհէր ճէտիտ քիրէսի օթուզ եէտի զուրուշ օթուզ սանդիմնոտ վէ եուլաֆքն տասի օթուզ տէօրմ զուրուշտան թարիպի էօհտէսինտէ օլուպ՝ գարարը դաթիսի աղօսթոսը բումինին ալթընճը բաղար երթէսի կիւնի վիրիլէճէկիւնտէն՝ իթա խաէճէրլերին եէվմի մէղքիւրտէ խազինէի խասսայի շահմանէտէ պուլընմալէրի իլան օլունուր։

3—3

29 թէմմուզ 300

ԴԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

«Մայրա» բաղմահաշակ երկասիրութիւնը որ մինչեւ ցարդ 20 դահեկանի դնով ծախուեցաւ, ընթերցասէր հասարակութեան աւելի դիւրամատչելի լինելու համար, այս անգամ որոշուած է հատը 13 դահեկանի վաճառել։

Այս գեղեցիկ առիթէն օգուտ քաղել ցանկացողք պէտք է դիմեն ի Դալաթիա.

Առ Մ. Տէօրմէճեան էֆէնտի, «Արեւելք»ի խմբագրատունը և գարեգեալ Յ. Արշակ և Ե. Վրոյր էֆէնտիներու Թղթավաճառանոցը։ Իսկ ի Պօլիս Յ. Զէնճիրճեան և Յ. Դավաֆեան էֆէնտիներու գրատունը և կամ Զ. Կ. Թորոսեան էֆէնտիի Թղթավաճառանոցը, Մաքսին կարգը։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԺԻՇԿ ՃԱՆԻԿ ՓԻՐԻՍԵԱՆ

Հիւանդ կընդունի ամեն օր, Կիրակի օրերն ալ, առաւօտեան մինչեւ կէս օր, Կ. Պոլիս, կամուրջի դէմ–առ–դէմ 77 թիւ Փիւշիւքեան Եղբարց դեղարանը։

Իրենց թաղերէ վիպակալ ազգատները ձրիաբար կընդունի։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

—

ԴԵՂ ԱՐԱՆ

Պ. ԵՒ Հ. ՓԻՒՇԻՒՔԵԱՆ
ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղագործութեան եւ դեղագործութեան զբաղելով հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը խնայած չըլլալնիս յայտնի է մեր պատուարժան յաճախորդաց և բոլոր հասարակութեան։ Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար, դեղարան մը բանալ փափաքելով, շատաբրնեալ ի վեր ամենուն ծանօթ Պոլսոյ Եէնի–Ճամի մոզոսի 26 թիւ մեծերանոցէն դան՝ նոյնպէս Ռ. Պոլիս կամուրջին դիմացը 77 թիւ «Պ. եւ Հ. Փիւշիւքեան եղբարք» անուանք դեղարան եւ մեծերանոց տէրօղիթ) մ'ալ բացած ենք, ուր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ քիմիական բաղադրութիւններն ու զանազան դեղերը, մեծ խնամով շինուած, եւ ամենէն ընտիր տեսակները կը գտնուին։ Ասոնցմէ զատ ամեն տեսակ գործածուած դանազան տեսակ դիմի, աղնիւ ձեան իւղ, Նորվեկիոյ ջրօրօլա, քսենաք եւ ուրիշ ընտրելի միւսներ կը գտնուին։ Եկած դեղագիրը խնդրելի թարմ դեղերով, և մեծ խնամով կը պատրաստուին։ Ասոնցմէ զատ դեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար բժշկի հետ խորհրդակցիլ ուզող անձինք, մեր դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն։

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ
ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆ

—

ՁԱՓՈՒՈՐ ԳԻՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ
ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

677 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱՑԻ 677

ԳՈՒԼԷ–ԳԱՐՈՒ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

Փոէր գլխոց լուսանկարք Լայբիճեան
Եերպէ կը հանուին

Տեսարանք Կ. Պոլսոյ
Արեւելեան հանդերձից պատկերներ
Լուսանկարչութեան վերաբերեալ նիւթեր
Գինները խիստ դիւրամատչելի են։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

Ս. ԽԱՉԵՏՈՒՐԵԱՆ

Ա.ՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ ԱՌԱՆՑ ՅԱՒԻ ԱԿՈՒԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Թիւ 1, Պահէ – ֆաբրա, Կոստանդնուպոլիս

Դարուս ամենամեծ գիւտերէն մէկն է անտարակոյս էլեկտրական զօրութեան կիրառութիւնն յօդուտ մարդկային պտղոյց։ Ասոնց մէջ թերեւս կարեւորագոյն է այն արդիւնքն զոր կը հասուցանէ նա գործնական բժշկութեան, յորոց մի է նաև ատամնաբուժութեան ուռած նոր և հրաշալի օժանդակութիւն։ Այս է էլեկտրական ապցան, ճարտարարուեստ հնարք ուրամ կ'անհետանան ամէն խոշ և խութ, ցաւ կամ տագնապ օրք տիրոյ հանելու զործողութիւնն այնքան դիւրաարարք կ'ընէ հասարակաց։ Այս հետեւեալ հնարքս էլեկտրական գործուն, ակռայ հանելն դիւրամատոյց կ'ընծայուի փոփոխագոյն մարդոց խոշ, յորոց յաճան թմբամիալ անզգայարար կ'ելլին ատամունք, առանց մը և է փոքրագոյն ցաւ մը պատճառելու։ Էլեկտրական ատամնահանութիւնն դեռ հաղիւ երեւեալ յԱմերիկա, արդէն իսկ սահմանեալ է մարդկային ազգիս մեծ ծառայութիւն մատուցանելու։ Որոյ ի մասնակցութիւն կը հրաւիրէ Ս. Խաչատուրեան իւր բազմաթիւ յանախորդսն, ինչպէս նաև զամէն ոտառապեալս ատամնաբուժութեամբ։ Փորձը կրնոյ ապացուցանել թէ այս նոր եւ զանակաւ կարելի է աչ միայն առանց ցաւի հանել ակռայն, այլոր ոչ նուազ պիտանացու է, էլեկտրական զօրութեան ազդեցութեամբ առաւել եւս կը բարւոքի մնացեալ ակռաներուն առողջական վիճակն։

ՁԱՐԼՕ ՏՕՆԱԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.

79, Քուէն Սթրիթ, Լոնդոն

Կը շարունակեն ընդունիլ ամեն տեսակ ապրանք վաճառելու համար ի Լոնտոն, ի Լիվրբուլ կամ ուրիշ որեւէ նաւահանգստի մէջ, և սովորական դիւրութիւնները կ'ընծայեն այն յաճախորդաց, որք կանխիկ դրամով կամ խանվճար ստանալ կը փափաքին, ինչպէս նաեւ յանձն կ'առնուն յանձնարարողէքով Անգլիական ապրանքներ և տարազագործութիւններ գնել և նաւով ղրկել։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՈՐԼԻԷՆՕ

Ծովային ապահովագրութիւն – Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան – Պ. Ժ. Վ. Ուոթթ, Եօրկիատես խան, Պահէք–գարու, Պոլիս. կամ Դալաթիա, Ագէքսիատի խան, թ. 15։

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Որ ամէնը տանէ տ'անգամ կը բառնի Լէյբէրլէ և Մէնչէսթէրի դիմէ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Օրանիա	7,000	Մարթա	3,000
Ադաս	3,000	Մորքքօ	2,500
Աէրբօ	3,000	Ղանթ	2,500
Պորնիա	4,600	Բարնիա	3,000
Պաթավիա	3,800	Բարթիա	3,200
Պարվիք	2,500	Բարմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սրբիա	7,800
Սէքսոնիա	3,000	Սիգիա	4,000
Քադարնիա	4,700	Պարակօա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Պամբիա	3,000
Տէմերարա	2,500	Սիտան	3,000
Կալիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարսիան	3,000		

Անէէքսօ շոգենաւը, նաւապետ Հալիա, Լիվրբուլէն ատտ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մօտոյ Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Դիմել առ. ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Փիւշիւք Հալիլ
Ագա խան Դալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԼԻՎԷՐՓՈՒԼԻ ԵՒ ՄԷՆՉԷՍԹԷՐԻ ԴԷՄ– ԲԱՌՆՈՂ
ՇՈՒԹԵՆԱՒ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ամերիան	2500	Գլասկոեան	3700
Ալզասիան	2500	Գլամոռգան	3700
Անտալուզեան	2500	Գլաղան	3700
Ամերիան	2500	Լոկերան	5500
Արապիան	3700	Լոնդրեան	5500
Պավարիան	6000	Լոնդրեան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկերբեան	2500
Սայրինեան	2000	Լիսպան	800
Տուրոյ	700	Օքսֆորդ	700
Իսթիրլեն	3700	Բէրսեան	3800
Գանգեան	3700	Վալենսիան	6800
Գալերեան	3700	Վիրճինեան	6800

Մրեան շոգ. նաւապետ Բիչարտ Օտէսայէն ատտ վերադարձաւ և առնոյս 19ին ուղղակի Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Ֆլէվիան շոգենաւը, նաւապետ Անտրիթ, ոնկ ամսոյս 18ին Լիվրբուլէն ատտ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ. ԷՏՈՒԱՐՏ ԼՈՖՇՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Դալաթիա.

Նաւատերը, Պարոնայք Ֆրէա, Էյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալներնիւ

Կ. Պոլիս, Լուտարտ Լաֆոնդէն.
Ճիսարտար, Պ. Պ. Բարվիր Եղբարք
Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վանհան և ընկ.
Մարդա, Ա. Թամիմբրի.
Շերա, Ա. Մ. Մավրոկօրտատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդալ և ընկ.

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէյբէրլ, Մէնչէսթէրէն և Օտեսայէ դէպ. կանոնաւորապէս բառնող

ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Անուանք	Թանոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէքօ
Աշրարատ	2,500	Ռոբերտս
Դերատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլսօ
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Ռումէլիա	2,800	Ֆոթթրմիլ

Մասկոպիա շոգ. Օգոստոս 18ին Պաթումէն ատտ պիտի գայ և անմիջապէս Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Բոսֆէր շոգենաւն Օգոստոս 18ին Լիվրբուլէն ատտ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր պներով վաճառք կընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ. ԴԱՆԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՖՐԷՏ, ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բառնի Լէյբէրլէ և Աբերտէյէ դէպ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ամերիան	2500	Գլասկեան	3700
Ալզասիան	2500	Գլամոռգեան	3700
Անտալուզեան	2500	Գլաղան	3700
Ամերիան	2500	Լոկերան	5500
Արապիան	3700	Լոնդրեան	5500
Պավարիան	6000	Լոնդրեան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկերբեան	2500
Սայրինեան	2000	Լիսպան	800
Տուրոյ	700	Օքսֆորդ	700
Իսթիրլեն	3700	Բէրսեան	3800
Գանգեան	3700	Վալենսիան	6800
Գալերեան	3700	Վիրճինեան	6800

Սրեան շոգ. նաւապետ Բիչարտ Օտէսայէն ատտ վերադարձաւ և առնոյս 19ին ուղղակի Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Ֆլէվիան շոգենաւը, նաւապետ Անտրիթ, ոնկ ամսոյս 18ին Լիվրբուլէն ատտ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ. ԷՏՈՒԱՐՏ ԼՈՖՇՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Դալաթիա.

Նաւատերը, Պարոնայք Ֆրէա, Էյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալներնիւ

Կ. Պոլիս, Լուտարտ Լաֆոնդէն.
Ճիսարտար, Պ. Պ. Բարվիր Եղբարք
Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վանհան և ընկ.
Մարդա, Ա. Թամիմբրի.
Շերա, Ա. Մ. Մավրոկօրտատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդալ և ընկ.

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ դէմ Անէքլա, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ազգանս	2,000	Լէբանոն	4,500
Անգելս	3,000	Մարսէյլ	4,300
Արկս	4,300	Մարսիլիա	2,500
Պասսանս	3,500	Միլս	2,000
Պորտմոս	2,200	Նէրս	2,000
Պրաւս	2,000	Օթելս	5,000
Դէլոս	2,600	Օրլեանս	3,000
Գալիբաս	2,500	Օգրանդս	4,500
Գամէս	2,100	Օգդս	2,000
Գադս	2,000	Բարիֆլք	1,200
Գոմն	2,700	Բարէրմ	3,200
Տիտս	2,500	Բաղդէր	1,700
Տօմինս	1,800	Բիդս	2,800
Տրաքս	2,600	Բիտալթս	4,400
Էրադս	2,600	Բրինալտս	3,200
Յաչքսն	800	Բոլլս	3,000
Ֆիտս	1,700	Լսմանս	3,500
Ֆլամինկս	1,600	Լսմէս	3,500
Կալիէս	5,500	Սալէրնս	4,000
Կիդանս	2,200	Սարֆս	2,000
Կոզս	1,800	Սիլվիս	2,000
Կրսանս	2,200	Սօրէնդս	4,300
Հանկս		Թասսս	4,200
Հէրս	2,000	Թ. Ուիլքն	3,000
Հիսանկս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիսանիդդ	1,200	Թօլէտս	2,800
Ճիսս	2,300	Քանդս	3,600
Քէլլս	2,000	Եէտտս	3,600
Քօվլս	2,200	Զէպրս	1,000
Լէս	2,000	Զէրս	140

Քանս շոգենաւն Անգլիայէն ատտ հասաւ և իւր բեռն ատտ պարպելէ յետոյ Օտէսա պիտի ուղեւորի։

Թուրս շոգ. նաւապետ Մոնրս, Ցուլիս 27ին Անգլիայէն մեկնեցաւ Մարթա, Իզմիր, Պոլիս և Օտէսա երթալու համար և Օգոստոս 14ին ատտ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ. ՅՈՒՍՏԻՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Փիւշիւք Միւլէթ խան Դալաթիա

Ն. ԲԱԲԷՅ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայէ և Բօրդօ դէպ. կանոնաւորապէս բառնող

Տրապիզոն և Սամսոն երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ. Մէջ, որ Ցուլիս 30ին Մարսիլիայէն և Օգոստոս 17ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ. Մէնդրէլ։

Ուղղէք և արտ ուղեւորութիւն

Նաւուղէրի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲԷՅՈՒ,
Մոմճանէ փողոց, Թիւ 141

Արտօնատէր, Ս. ՏԻՄԱՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ